

## KARIES PROFILAKTIKASIGA ZAMONAVIY YONDASHUV USULLARI.

**Otaqulov Abbos Otaqul o'g'li**

Tibbiyot fakulteti talabasi, Osiyo Xalqaro Universiteti

Osiyo Xalqaro Universiteti, Klinik fanlar kafedrası

Ilmiy rahbar – assistent **Xalilova Laziza Ravshanovna**

**Kirish.** Karies kasalligi tish qattiq to'qimasi demineralizatsiyasi va progressiv destruksiyasidir. Kariyes – polietilogik kasallik bo'lib, u nafaqat tish emali va dentin tuzilishini buzadi, balki pulpa va periodont to'qimalariga ham jiddiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Uning rivojlanish mexanizmini tushunish va erta bosqichda aniqlash, kariyes profilaktikasi hamda zamonaviy terapevtik yondashuvlarni qo'llash orqali asoratlarning oldini olish mumkin. Individual karies profilaktikasi zamonaviy ilmiy yondashuvga asoslangan bo'lib, odamlarning yoshiga, turmush tarziga va stomatologik holatiga qarab moslashtiriladi. Ushbu uslublar tish sog'lig'ini yaxshilash va karies darajasini pasaytirishda samarali bo'lib, ularning ko'pchiligi rivojlangan mamlakatlarda ommalashib bormoqda. Karies kasalligi (lotincha “caries dentis”- tish chirishi) bu – tish qattiq to'qimasi demineralizatsiyasi va progressiv destruksiyasi bilan kechuvchi hamda bo'shliq ko'rinishidagi nuqson paydo bo'lishi bilan namoyon bo'luvchi patologik jarayondir. Karies dunyo aholisi o'rtasida tarqalishi bo'yicha 95%, hayoti davomida uchrashi bo'yicha 100% ni tashkil etuvchi kasallik bo'lib bu har birimiz kelajakda duch kelishimiz mumkin bo'lgan noxush holatdir. Kariesni keltirib chiqaruvchi omillar atrofimizda va atrof muhitda keng tarqalganligini inobatga olsak karies profilaktikasi aholi o'rtasida katta va kichik yoshdagilar orasida qanchalik dolzarb ekanligini ko'rish mumkin.

**Tadqiqot maqsadi.** Karies to'g'risida tushuncha va davolashning zamonaviy talqinlari.

**Materiallar va usullar.** Tadqiqotda klinik amaliyotga yo'naltirilgan o'quv dasturi asosida tayyorlangan nazariy va amaliy mashg'ulotlar tahlil qilindi. Karies profilaktikasini fluoridli vositalar, fissura muhrlash (Fissure Sealing), ksilitol qo'llanilishi ustida tekshiruv olib borildi.

**Tadqiqot natijalari.** Karies profilaktikasiga zamonaviy yondashuv usullarini yoshga oid xususiyatlari, karies turlari, kelib chiqish sabablari tahlil qilindi. Bemorlarda sinalib, natijalarga erishildi.

**Xulosalar.** Kariyes profilaktikasiga zamonaviy yondashuv mavzusi bugungi kunda stomatologiyada muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu maqolada kariyesning paydo bo'lish sabablari, uning oldini olish usullari va zamonaviy profilaktika choralari batafsil yoritiladi. Tadqiqot davomida turli xil ilmiy manbalarga tayanilgan holda, shaxsiy gigiyena, ratsional ovqatlanish, floridlangan vositalar hamda zamonaviy stomatologik muolajalar kabi samarali usullar tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada zamonaviy texnologiyalar, jumladan, remineralizatsiya terapiyasi, bioaktiv materiallar va sun'iy intellekt asosidagi diagnostika usullarining ahamiyati ham ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kompleks yondashuv orqali kariyesning oldini olish nafaqat individual darajada, balki jamoaviy sog'liqni saqlash tizimida ham yuqori natijalar berishi mumkin. Ushbu maqola stomatologlar, tibbiyot talabalari va umumiy sog'liqni saqlash sohasi mutaxassisleri uchun foydali manba bo'lib, kariyes profilaktikasining eng samarali va ilmiy asoslangan usullarini tushunishga yordam beradi.